

Innst. 328 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 17 (2011–2012)

Innstilling fra justiskomiteen om årsrapport fra Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag for 2011

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

I henhold til St.prp. nr. 12 (2008–2009) og Innst. S. nr. 107 (2008–2009) skal Utvalgene for rettfærdsvederlag gi Stortinget orientering om sitt arbeid gjennom en årsrapport.

Rettfærdsvederlagsordningen er Stortingets egen ordning. Etter ordningen kan enkeltpersoner søke om et skjønnsmessig vederlag av staten for forhold der vedkommende har kommet særlig uheldig ut og er påført skade eller ulempe som ikke dekkes etter alminnelige erstatningsregler eller gjennom trygde-, forsikrings- eller erstatningsordninger. Ordningen er basert på sedvane. Sakene avgjøres av Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag.

Stortinget har vedtatt særordninger av rettfærdsvederlagsordningen for flere grupper, som erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, og for barn i barnehjem og spesialskoler for barn med atferdsvansker.

1.2 Orientering om arbeidet

Det har de siste årene vært en nedgang i antallet nye søknader etter særordningene. Av den grunn ble Utvalg for rettfærdsvederlag III, som var midlertidig opprettet for å behandle disse sakene, ikke gjenopprettet ved oppnevningensperiodens utløp 28. februar

2011. Inntil 1. mars 2011 var det dermed tre utvalg i arbeid, og deretter to utvalg i arbeid.

Utvalget har ikke fremlagt enkeltsaker for Stortinget til avgjørelse i 2011.

1.3 Resultater

I 2011 ble det mottatt 830 søknader om rettfærdsvederlag, mens det i 2010 ble mottatt 760 søknader. Inngangen av søknader etter de ulike særordningene holder seg på om lag samme nivå som i 2010, mens det i saker etter alminnelig rettfærdsvederlagsordning er en økning på 18 pst. sammenlignet med 2010.

Det ble i 2011 avgjort 1 120 saker. Av disse ble det innvilget rettfærdsvederlag i 729 saker (65 pst.). Antallet behandlede saker har gått ned med 4 pst. fra året før. Det henger sammen med de senere års nedgang i søknadsmengde, og at antallet utvalg er redusert fra tre til to. Videre inneholder sakene i større grad enn tidligere flere søknadsgrunnlag, og er av den grunn mer ressurskrevende å behandle. Dette gjelder særlig saker etter alminnelig rettfærdsvederlagsordning, hvor det i 2011 ble behandlet 580 enkeltsaker. Det ble totalt behandlet 1 679 ulike grunnlag etter alminnelig ordning. Denne forskjellen viser at det gjennomgående er flere grunnlag i hver sak.

Det ble ferdigbehandlet 1 228 saker i 2011. Tallet omfatter 1 120 saker avgjort av utvalget, 100 saker som ble avvist av Statens sivilrettsforvaltning og åtte saker som ble avsluttet uten vedtak som følge av søkers død.

Det ble i 2011 utbetalt 104 mill. kroner i rettfærdsvederlag av staten. Dette er en nedgang på 21 pst. fra året før, da det ble utbetalt 130,9 mill. kroner. Utviklingen gjenspeiler nedgangen i saksmengde og innvilgelsesprosent.

Det følger av særordningen som gjelder for romanifolk/tatere at det i saker som omhandler flere grunnlag etter nærmere vilkår kan tilkjennes rettferdsvederlag som i sum overskrider de beløpsgrenser som gjelder etter hver enkelt ordning. Det ble i 2011 truffet vedtak i 5 slike sammensatte saker.

Det var ingen restanser i Statens sivilrettsforvaltning på fagfeltet rettferdsvederlag. Det er imidlertid fortsatt restanser i eksterne faginstanser, selv om det også her er en positiv utvikling.

Det er definerte mål for saksbehandlingstiden i saker vedrørende rettferdsvederlag, fastsatt av en regjeringsoppnevnt embetsmannsgruppe. Målet er en månedssaksbehandlingstid for ferdigstillelse av saken i Statens sivilrettsforvaltning, etter at alle dokumenter er mottatt. Der Statens sivilrettsforvaltning forbereder saken i sin helhet, skal saksbehandlingstiden ikke overskride 12 måneder. Begge disse målene ble i det alt vesentlige av sakene nådd i Statens sivilrettsforvaltning i 2011. Målsettingen for saker som utredes hos faginstanser, er totalt 14 måneders saksbehandlingstid, hvor faginstansen har 12 måneder til sitt forberedende arbeid.

Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser å ha en saksbehandlingstid på om lag 2 år. Basert på opplysninger fra Helsedirektoratet, utgjør deres saksbehandlingstid om lag 17 måneder i gjennomsnitt. Andre faginstanser har kortere saksbehandlingstid og stort sett innenfor målsettingen.

Når Statens sivilrettsforvaltning har ferdigstilt saken, tar det om lag 4 måneder før saken behandles av Utvalget for rettferdsvederlag. Tiden fra søknaden er mottatt til vedtaket foreligger, såkalt «brutto saksbehandlingstid», fordeles i ulike tidsintervaller. Den gjennomsnittlige bruttotiden er 22 måneder.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra

Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til rapporten fra rettferdsvederlagsutvalgene og finner det svært positivt at så mange saker ble behandlet i fjor.

Komiteen merker seg at antallet saker etter særordningene har gått ned og tar dette som et tegn på at mange innen disse grupper har fått sine saker behandlet. Det er positivt at restansene er så godt nedbygget og at saksbehandlingen er innenfor akseptable tider. Komiteen merker seg likevel at sakene som kommer inn nå, fremstår mer komplekse fordi søkerne anfører flere grunnlag. Komiteen vil ta med seg denne informasjonen i det videre arbeidet.

Komiteen er tilfreds med at utbetalingene til rettferdsvederlag ble lavere sammenliknet med året før, all den tid dette skyldes færre saker. Dette har også sammenheng med nedgangen i innvilgelsesprosent som skyldes færre saker etter spesialordninger med lavere terskel for innvilgelse.

Komiteen finner det også riktig at ett av de tre utvalgene ble nedlagt som følge av lavere saksinnvalg blant saker etter spesialordningene.

Alt i alt mener komiteen rettferdsvederlagsutvalgene fungerer godt og har for øvrig ingen merknader.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 17 (2011–2012) – årsrapport fra Stortingets utvalg for rettferdsvederlag for 2011– vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 29. mai 2012

Per Sandberg
leder og ordfører